

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัย

ในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

Potentials by Farmers in Safety Chili Production in Phibun Mangsahan District of Ubon Ratchathani Province

ทองใบ อินวิเชียร (Thongbai Inwichian)* สุนันท์ สีสังข์ (Sunan Seesang) **

สมจิต โยธะคง (Somchit Yotakhong)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริก (2) ศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัย (3) ความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกพริกเกี่ยวกับการใช้สารเคมี (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยของเกษตรกรในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือเกษตรกรผู้ปลูกพริกในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 108 รายจากประชากรจำนวน 351 ราย วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเทียบสัดส่วน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

การวิจัยครั้งนี้ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 43.88 ปี ส่วนใหญ่สมรสแล้ว จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.84 คน (2) เกษตรกรส่วนใหญ่มีศักยภาพในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยโดยปฏิบัติได้มาก (3) เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมี (4) เกษตรกรทั้งหมดมีปัญหาด้านราคาพริกตกต่ำและขาดแรงงานในช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต

ข้อเสนอแนะ รัฐควรให้การสนับสนุนดังนี้ (1) ควบคุมราคาปัจจัยการผลิต (2) มาตรการควบคุมราคาพริกให้เหมาะสมกับคุณภาพพริก (3) ตลาดกลางในการจำหน่ายพริกโดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐดูแล (4) การพยากรณ์ภัยธรรมชาติ

คำสำคัญ ศักยภาพ การปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

Abstract

* นักศึกษาหลักสูตร เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช e-mail thongbai2510@hotmail.com

**รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช e-mail sunan.see@stou.ac.th

**รองศาสตราจารย์ ดร.ผู้ทรงคุณวุฒิ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

e-mail dr.somchit@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

This Thesis aimed to study as follows: (1) socio-economic characteristics of farmers; (2) potentials in safety chilli production. (3) knowledge and the practice of the agriculturist person grow the chili about chemicals using (4) problems and suggestions of safety chilli production in Phibun Mangsaharn District, Ubon Ratchathani Province

The data were obtain from 180 represent of farmers from 351 amount peoples lay and way takes a random like ,easy by proportion comparison who planted chilli by means of structure of interview, percentage, maximum, mean and standard deviation were utilized for data analysis by using computer program.

The finding were as follows: (1) The socio-economic characteristic of represent farmer were female with an average of 43.8 years and graduated primary school. They had an average household labour of 4.84 person per family; (2) the potential of safety chilli production mostly farmer had a good practice about it; (3) most of farmer had knowledge of using agricultural chemical and (4) a half of farmers had problems in low chili price and insufficient labors for harvesting.

Suggestions are government should provide following (1) control the prices of the production factor (2) regulations or laws to control chilli prices optimum (3) a place of chilli market control by government officer and (4) natural disaster prediction system.

Keywords: Potential, Safety chilli production Phibun Mangsahan District, Ubon Ratchathani

บทนำ

* นักศึกษาหลักสูตร เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช e-mail thongbai2510@hotmail.com

**รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช e-mail sunan.see@stou.ac.th

**รองศาสตราจารย์ ดร.ผู้ทรงคุณวุฒิ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

e-mail dr.somchit@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการผลิตเกษตรที่ปลอดภัย เพื่อให้อาหารที่ผลิตและบริโภคภายในประเทศมีความปลอดภัยได้มาตรฐานทัดเทียมสากล นำไปสู่การมีสุขภาพดีถ้วนหน้าของประชาชน ประกอบกับการมุ่งเน้นที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นครัวของโลก เป็นผู้นำด้านการเกษตร ในการผลิตอาหารป้อนสู่ตลาดโลก ผลิตผลเกษตรจาก ไร่ นา ของเกษตรกรซึ่งเป็นจุดเริ่มแรกของห่วงโซ่อาหารจึงต้องมีความปลอดภัยก่อนการส่งมอบให้แก่ผู้บริโภค เพื่อนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคโดยตรงหรือนำไปส่งออก ตลอดจนเพื่อนำไปเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเกษตร กระบวนการเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดกลยุทธ์หลักระดับชาติให้มีการส่งเสริมการผลิต และแปรรูปสินค้าเกษตร ตามระบบความปลอดภัยอาหาร (Food Safety) มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเกษตร การส่งเสริมการปลูกพืชที่ให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ตามที่ตลาดต้องการในสถานการณ์ที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญต่อการบริโภคที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัย ซึ่งเป็นกระแสที่กระจายไปทั้งในและต่างประเทศ โดยเน้น สินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน คุณภาพ สักยภาพ และโอกาสทางการตลาดสูง (กรมส่งเสริมการเกษตร 2549: 1-2) อำเภอพิบูลมังสาหารมีเกษตรกรผู้ปลูกพืชจำนวน 351 รายมีพื้นที่ปลูกพืชประมาณ 710 ไร่ผลผลิตเฉลี่ย 1,600 กิโลกรัมต่อไร่(ผลสด)มูลค่าประมาณ 30 ล้านบาท (สำนักงานเกษตรอำเภอพิบูลมังสาหาร 2554:1) ซึ่งปัจจุบันมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในพริกกันอย่างแพร่หลาย ในขณะที่ผลผลิตพริกยังไม่ปลอดภัยต่อตัวเกษตรกรและผู้บริโภคเกี่ยวกับสารเคมีตกค้าง ถึงแม้ว่าภาครัฐจะมีนโยบายในด้านการผลิตพืชผลทางการเกษตรให้มีคุณภาพ และความปลอดภัย

ดังนั้นหากมีการศึกษาศึกษาสภาพในการปลูกพริกของเกษตรกร จะทำให้ทราบว่าเกษตรกร มีขั้นตอนการปลูกพริกอย่างไร และมีปัญหาในการผลิตอย่างไร ซึ่งผลที่ได้จะนำไปเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนาศักยภาพในการปลูกพริกของเกษตรกร ให้เกิดประสิทธิภาพรวมทั้งเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนหรือกำหนดนโยบายในการปลูกพริกให้สอดคล้องกับปัญหา และสถานการณ์จริงนำไปสู่การพัฒนาการเกษตรโดยนำไปใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการปลูกพริกของเกษตรกรเพื่อความปลอดภัยและปรับปรุงวิธีการปลูกพริกให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูกพริกในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี และเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริก อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาศึกษาสภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัย
3. เพื่อศึกษาความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกพริกเกี่ยวกับการใช้สารเคมี
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร

วิธีดำเนินการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

การวิจัยเรื่อง ศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัย ในอำเภอพืฒม้งสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยสำรวจ (survey research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมดที่ปลูกพริก ในอำเภอพืฒม้งสาหาร จำนวน 351 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 108 รายคิดเป็นร้อยละ 30.76 ของผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีการเทียบสัดส่วน มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่ปลูกพริกในแต่ละหมู่บ้านที่มีการปลูกพริกพร้อมกับสัมภาษณ์เกษตรกร ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ และพัฒนาขึ้นมา โดยการศึกษาจาก เอกสารวิชาการ บทความ ตำรา ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัย นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบให้ความเห็นชอบ จากนั้นนำเครื่องมือดังกล่าว มาปรับปรุงแก้ไข ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะไว้ นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้แก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับเกษตรกรผู้ปลูกพริก จำนวน 20 ราย ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ของตอนที่ 2 ศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัย และตอนที่ 4.1 ปัญหาในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร มาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการของ Cronbach's Alpha โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ปรากฏว่าตอนที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่น = .962 และตอนที่ 4.1 ได้ค่า ความเชื่อมั่น = .731 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์มีความเชื่อมั่นจึงได้นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 108 รายเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ (ranking)

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 43.88 ปีส่วนใหญ่สมรสแล้ว ระดับการศึกษาประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างจบประถมศึกษาตอนปลาย(ป.6, ป.7) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.84 คน ทั้งหมดประกอบอาชีพทำสวนมีประสบการณ์ในการปลูกพริกเฉลี่ย 4.89 ปี ร้อยละ 62.92 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร สิ่งูงใจให้ปลูกพริกเพราะมีรายได้ ตัดสินใจปลูกเพราะต้องการเพิ่มรายได้หลังฤดูการทำนา มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.53 คนจ้างแรงงานปลูกพริกเฉลี่ย 3.44 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองเฉลี่ย 14.72 ไร่เช่าพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 2.39 ไร่มีพื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 2.19 ไร่ ใช้ต้นทุนในการปลูกพริกเฉลี่ย 7,636.02 บาท/ไร่ รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 105,746.30 บาทรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 16,796.30 บาทมีรายได้ทั้งหมดเฉลี่ย 122,635.19 บาทและส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตัวเองในการปลูกพริก

2. ศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัย เกษตรกรมีศักยภาพในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยตามระเบียบปฏิบัติ GAP (Good Agricultural Practice) ของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยจัดเรียงลำดับความสำคัญของการปฏิบัติ คือปฏิบัติได้มาก ปฏิบัติได้ปานกลางและไม่สามารถปฏิบัติได้ จำนวน 9 ประเด็นดังนี้ เกษตรกรปฏิบัติได้มากในประเด็นแหล่งปลูก/พื้นที่ปลูกพริกที่สำคัญ พันธุ์พริกที่ใช้ การดูแลรักษาพริกที่ปลูก สุขลักษณะหรือความสะอาด การควบคุมศัตรูพริก การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการปฏิบัติ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

หลังการเก็บเกี่ยวและการบันทึกข้อมูล ส่วนประเด็นการปลูกพริกและวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวเกษตรกรปฏิบัติได้ปานกลาง

3. ความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกพริกเกี่ยวกับการใช้สารเคมี เกษตรกรมีความรู้เรื่องการใส่สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพริก ส่วนใหญ่เกษตรกรร้อยละ 97.22 ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ GAP พริก การปฏิบัติของเกษตรกรก่อนใช้สารเคมีเกษตรกรมีการอ่านฉลากก่อนการใช้ร้อยละ 92.59 การปฏิบัติตนของเกษตรกรขณะพ่นสารเคมี เกษตรกรร้อยละ 100 สวมหน้ากากปิดปากปิดจมูก การปฏิบัติตนของเกษตรกรหลังพ่นสารเคมี เกษตรกรร้อยละ 100 ชำระร่างกายให้สะอาด การปฏิบัติเมื่อพ่นสารเคมีแล้วไม่ได้ผล เกษตรกรร้อยละ 62.03 เปลี่ยนวิธีการโดยใช้วิธีการอื่นแทนสารเคมี การแพ้สารเคมี เกษตรกรร้อยละ 92.59 ไม่เคยแพ้สารเคมี การปฏิบัติตนเมื่อมีอาการแพ้สารเคมี เกษตรกรร้อยละ 100 ไปหาหมอที่โรงพยาบาลหรือคลินิก การตรวจหาสารพิษในร่างกาย เกษตรกรร้อยละ 45.37 ไม่เคยตรวจหาสารพิษในร่างกาย ร้อยละ 42.59 เคยตรวจแต่ไม่พบสารพิษและตรวจพบสารพิษในปริมาณสูง 1 ราย การเก็บพริกหลังจากการพ่นสารเคมีเฉลี่ย 9.31 วันวิธีการกำจัดศัตรูพริกที่ดีที่สุด เกษตรกรร้อยละ 87.96 ทราบว่า การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพริกไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุด การรับการถ่ายทอดความรู้เรื่องการใส่สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพริก เกษตรกรร้อยละ 56.48 ได้รับการถ่ายทอดความรู้ วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรร้อยละ 47.22 ใช้น้ำหมักชีวภาพควบคุมแมลง การได้รับความรู้/คำแนะนำในการปลูกพริกปลอดภัย เกษตรกรร้อยละ 73.14 ได้รับจากญาติหรือเพื่อนบ้าน สภาพพื้นที่ปลูกพริก เกษตรกรร้อยละ 82.40 ปลูกในที่นาหลังการเกี่ยวข้าว พันธุ์ที่นิยมปลูก เกษตรกรร้อยละ 86.11 ปลูกพันธุ์จินดาขอสัน แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรร้อยละ 73.14 เก็บพันธุ์ไว้ใช้เอง

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 63.88 ไม่มีปัญหาสภาพพื้นที่ปลูก เกษตรกรร้อยละ 70.37 ไม่มีปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรร้อยละ 52.77 ไม่มีปัญหาด้านการปลูก เกษตรกรร้อยละ 13.88 มีปัญหาขาดแรงงาน ขาดเงินทุน เกษตรกรร้อยละ 47.22 มีปัญหาบ้างเล็กน้อยเรื่องแรงงานเก็บพริก เกษตรกรร้อยละ 62.03 ไม่มีปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ เกษตรกรร้อยละ 54.62 ไม่มีปัญหาด้านคุณภาพผลผลิต เกษตรกรร้อยละ 58.33 มีปัญหาด้านราคาพริกตกต่ำ เกษตรกรร้อยละ 50.92 ไม่มีปัญหาด้านภัยธรรมชาติและร้อยละ 8.33 มีปัญหาด้านอื่นๆคือด้านไฟฟ้าสาธารณะไม่ถึงสวนพริก ข้อเสนอแนะ รัฐควรให้การสนับสนุนด้านการควบคุมราคาปัจจัยการผลิตต่างๆ ด้านราคา ต้องมีมาตรการควบคุมราคาพริก ให้เหมาะสมกับคุณภาพพริก ไม่ปล่อยให้พ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาและจัดให้มีตลาดกลางในการจำหน่ายพริกโดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐดูแลอย่างใกล้ชิด และด้านการพยากรณ์ภัยธรรมชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาศักยภาพในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยของเกษตรกรในอำเภอพืบลม้งสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งสภาพทางสังคมเศรษฐกิจ ศักยภาพการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัย ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมี ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. **สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ** เกษตรกรที่ปลูกพริกส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงซึ่งสอดคล้องกับกองพันธ์ ยศกิจ (2554: ง) ที่ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดพริกขี้นหนูใหญ่ฤดูแล้งของเกษตรกรในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ สอดคล้องกับณรงค์ฤทธิ์ วังระหา (2550: ง) ที่ได้ศึกษาสภาพการผลิตพริกและพฤติกรรม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

การใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในแหล่งปลูกสำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสอดคล้องกับลำเขาว์ วงศ์สุขสิน(2551: ง) ที่ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบล บ้านขาม อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 43.88 ปีซึ่งเป็นวัยทำงานสร้างครอบครัวให้มั่นคงซึ่ง สอดคล้องกับสมยนต์ บุญดี (2550: ง) ที่ได้ศึกษาการยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตพริกของ เกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าที่ปลอดภัยได้มาตรฐานในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าเกษตรกรมีอายุ เฉลี่ย 44.5 ปี สถานภาพสมรสเกษตรกรส่วนใหญ่สมรสแล้ว ระดับการศึกษาเกษตรกรจบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6,ป.7) สอดคล้องกับลำเขาว์ วงศ์สุขสิน (2551: ง) และลำเขาว์ วงศ์สุขสิน (2551: ง) เกษตรกรจบชั้นประถมศึกษา สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.84 คนสอดคล้องกับลำเขาว์ วงศ์สุขสิน (2551: ง) สมาชิก ในครัวเรือนเฉลี่ย 4.18 คนและณรงค์ฤทธิ์ วังระหา (2550: ง) สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.54 คน การประกอบ อาชีพของครัวเรือนเกษตรกรทุกคนประกอบอาชีพทำสวน **ประสบการณ์ในการปลูกพริก** เกษตรกรมีประสบการณ์ เฉลี่ย 4.89 ปีไม่สอดคล้องกับณรงค์ฤทธิ์ วังระหา (2550: ง) เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกพริกเฉลี่ย 15.50 ปีลำ เขาว์ วงศ์สุขสิน (2551: ง) เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกพริกเฉลี่ย 12.53 ปี ปราโมทย์ อุ่นใจ (2548: ง) เกษตรกรมี ประสบการณ์ปลูกพริกเฉลี่ย 23.3 ปี และประเสริฐ ถ่ายสูงเนิน (2544: ง) เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกพริกเฉลี่ย 11.4 ปี **การเป็นสมาชิกกลุ่ม** ร้อยละ 62.92 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรไม่สอดคล้องกับกองพันธ์ ชยกิจ (2554: ง) ที่เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิก ธกส. **สิ่งจูงใจให้ปลูกพริก** ร้อยละ 99.07 ปลูกเพราะมีรายได้ดี ตัดสินใจปลูก เพราะต้องการเพิ่มรายได้นอกฤดูทำนา **แรงงานปลูกพริก** เฉลี่ย 2.53 สอดคล้องกับลำเขาว์ วงศ์สุขสิน (2551: ง) มี แรงงานเฉลี่ย 2.23 และ 2.67 คนต่อครัวเรือนสอดคล้องกับณรงค์ฤทธิ์ วังระหา (2550: ง)

มีแรงงานในภาคการเกษตร เฉลี่ย 2.88 คนต่อครัวเรือนเกษตรกร **พื้นที่ทำการเกษตร** เกษตรกรมีพื้นที่ทำ การเกษตรเฉลี่ย 17.04 ไร่สอดคล้องกับสมยนต์ บุญดี (2550: ง) จำนวนพื้นที่ถือครองการเกษตร 18.6 ไร่ **พื้นที่ ปลูกพริก** เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 2.19 ไร่ มากกว่า สมยนต์ บุญดี (2550: ง) และลำเขาว์ วงศ์สุขสิน (2551: ง) ที่เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 1.8 และ 1.83 ตามลำดับ **ต้นทุนในการปลูกพริก** เกษตรกรใช้ทุนในการปลูก พริกเฉลี่ย 7,636.02 บาทซึ่งมากกว่าลำเขาว์ วงศ์สุขสิน (2551: ง) ที่เกษตรกรใช้ทุนในการปลูกพริกเฉลี่ย 3,112.82 บาทต่อไร่ และน้อยกว่าสมยนต์ บุญดี (2550: ง) ที่เกษตรกรใช้ทุนในการปลูกพริกเฉลี่ย 12,607.3 บาทต่อไร่ รายได้จากการเกษตร เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 105,746.30 บาทมากกว่าณรงค์ฤทธิ์ วังระหา (2550: ง) ที่เกษตรกรมี รายได้จากการทำการเกษตร 59,827.03 บาทต่อปี **แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการปลูกพริก** เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 87.03 ใช้เงินทุนของตนเองสอดคล้องกับสมยนต์ บุญดี (2550: ง) ที่เกษตรกรส่วนมากใช้ทุนของตนเอง ไม่ สอดคล้องกับณรงค์ฤทธิ์ วังระหา (2550: ง) ที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกร้อยละ 88.6 กู้เงินมาลงทุนโดยกู้จากธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นส่วนใหญ่

2. ศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัย

2.1 แหล่งปลูก/พื้นที่ปลูกพริกที่สำคัญ พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีศักยภาพในการปฏิบัติ เกี่ยวกับการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากถึง 7 ประเด็นโดยเรียงลำดับตามประเด็น ดังนี้ ไม่มีน้ำท่วมขัง ห่างไกลจากแหล่งมลพิษ มีแหล่งน้ำสะอาดไม่มีสารปนเปื้อน มีเส้นทางคมนาคมขนส่ง สะดวก มีน้ำเพียงพอตลอดฤดูการผลิต ดินร่วนหรือระบายน้ำดี ดินมีความเป็นกรด-ด่าง(pH)ระหว่าง 5.5-6.5

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

สอดคล้องกับสมมติฐาน (2550 : ง) การยอมรับเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมในระดับมาก และเป็นอันดับหนึ่งเกี่ยวกับแหล่งปลูกและพื้นที่ปลูก

2.2 พันธุ์พริกที่ใช้ พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีศักยภาพในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพริก เพื่อความปลอดภัยในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากเท่ากันทั้ง 2 ประเด็นคือ ใช้พันธุ์ที่ตลาดต้องการ และคัดเลือกพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้สอดคล้องกับกองพันธ์ ชศกิจ (2554: ง) เกษตรกรใช้พันธุ์ที่ตลาดต้องการ (ซูเปอร์ฮอท)

2.3 การปลูกพริก พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีศักยภาพในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพริก เพื่อความปลอดภัยในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มาก 7 ประเด็น โดยเรียงลำดับตามประเด็นดังนี้ ไถตากดินไว้ประมาณ 7 วัน ปลูกด้วยต้นกล้าที่มีอายุ 25-30 วัน ต้นกล้ามีลักษณะแข็งแรงปราศจากโรค ไถพรวนอีก 1-2 ครั้ง ยกแปลงสูง 10 ซม. ขุดหลุมลึก 20 ซม. เตรียมแปลงเพาะกล้ากว้าง 1 เมตรยาว 10 เมตร ใส่ปุ๋ยคอก 20 กิโลกรัมต่อแปลงคลุมเคล้าให้เข้ากัน ปฏิบัติได้ปานกลาง 2 ประเด็นคือ ใช้เมล็ดพันธุ์ 50 กรัมต่อพื้นที่แปลงปลูก 1 ไร่ ไร่ โรยเมล็ดเป็นแถวห่างกัน 10 ซม. กลบดินบางๆ ไม่สอดคล้องกับขวัญมุล สระทองฮ่อม (2553: ง) เกษตรกรปฏิบัติแตกต่างจากคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรคือ การเตรียมแปลงปลูก วิธีการเพาะกล้า การปลูกและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่คุ้มทุน

2.4 การดูแลรักษาพริกที่ปลูก พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีศักยภาพในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากทั้ง 6 ประเด็นดังนี้ มีการใส่ปุ๋ยเคมี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 40-50 กิโลกรัม/ไร่ สอดคล้องกับปราโมทย์ อุ่นใจ (2548: ง) มีการใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่และไมตรี อินทรลักษณ์ (2548: ง) มีการใส่ปุ๋ยเคมี 15-15-15 อัตรา 51.60 กิโลกรัมต่อไร่ ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 หลังย้ายต้นกล้าปลูก 10-14 วัน การใส่ปุ๋ยมีการแบ่งใส่ 2 ครั้ง ใส่ปุ๋ยครั้งแรกคือการใส่ปุ๋ยรองพื้น หลังการใส่ปุ๋ยกลบปุ๋ยทันที

2.5 การให้น้ำ พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีศักยภาพในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากทั้ง 3 ประเด็นดังนี้ ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ รดน้ำหลังใส่ปุ๋ยทุกครั้ง และไม่ควรให้น้ำเปียกแฉะมากเกินไป สอดคล้องกับสมมติฐาน (2550 : ง) โดยภาพรวมเกษตรกรมีการยอมรับเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตไม่แตกต่าง

2.6 สุขลักษณะและความสะอาด พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีศักยภาพในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากทั้ง 4 ประเด็นดังนี้ รักษาอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี กำจัดวัชพืชในแปลงปลูก ภาชนะต่างๆ ที่ใช้แล้วทำลายให้ถูกวิธี และใช้วิธีเขตกรรมในการกำจัดวัชพืช สอดคล้องกับขวัญมุล สระทองฮ่อม (2553 : ง) พบว่าเกษตรกรปฏิบัติตามคำแนะนำกรมวิชาการเกษตรได้ใกล้เคียงคือ การป้องกันกำจัดวัชพืช

2.7 การควบคุมศัตรูพริก พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีศักยภาพในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากทั้ง 5 ประเด็นดังนี้ เก็บภาชนะที่บรรจุสารพิษให้มิดชิดและปลอดภัย ปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้สารเคมี ตรวจสอบอุปกรณ์และเครื่องมือให้พร้อมในการใช้งาน ไม่ใช้สารเคมีที่ทำลายสิ่งแวดล้อม และไม่เก็บเกี่ยวผลผลิตก่อนที่สารเคมีตกค้างจะสลายตัว สอดคล้องกับขวัญมุล สระทองฮ่อม (2553: ง) พบว่าเกษตรกรปฏิบัติตามคำแนะนำกรมวิชาการเกษตรได้ใกล้เคียงคือ การใส่ปุ๋ย การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพริก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

2.8 การเก็บเกี่ยวผลผลิตและปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีศักยภาพในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากถึง 6 ประเด็นดังนี้ เก็บเกี่ยวผลผลิตที่เหมาะสมตามเกณฑ์ แยกผลผลิตด้วยคุณภาพออกจากผลผลิตที่มีคุณภาพ ภาชนะและวิธีการเก็บเกี่ยวต้องสะอาด ใช้แรงงานที่มีความชำนาญ แผนการนำผลผลิตด้วยคุณภาพไปใช้ประโยชน์ ผลผลิตเสียหายจากการเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยวในแปลงไม่เกิน 10 เปอร์เซ็นต์ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3 (2550: ง) โดยภาพรวมเกษตรกรมีการยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิต

2.9 การบันทึกข้อมูล พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีศักยภาพในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในระดับที่สามารถปฏิบัติได้มากถึง 7 ประเด็นดังนี้ รายได้พันธุ์พริกที่ปลูก วันปลูก วันใส่ปุ๋ย วันฉีดพ่นสารเคมี วันถอนแยก บันทึกสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ปัญญาบุตรและกรวิพา กลางล้อม (2551: ง) ควรมีการสนับสนุนเครื่องมือในการปฏิบัติงาน มีการจัดทำเอกสารคู่มือประกอบการบรรยายและการตรวจประเมินแปลง

3. ความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกพริกเกี่ยวกับการใช้สารเคมี

3.1 การป้องกันกำจัดโรค/แมลงศัตรูพริก พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพริกสอดคล้องกับอุดร ชมาฤกษ์ (2551: ง) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพริก: กรณีศึกษาเกษตรกรอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพริกที่มีคะแนนเฉลี่ย 2.99 คือการแยกสารเคมีห่างไกลจากอาหารและเครื่องมือ

3.2 การเข้าร่วมโครงการ ภายใต้ระบบ GAP พริก พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการผลิตพริกภายใต้ระบบการจัดการคุณภาพ GAP พริก

3.3 การปฏิบัติตนของเกษตรกรขณะพ่นสารเคมี พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีความรู้และสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องขณะพ่นสารเคมี เช่น สวมหน้ากากปิดปากปิดจมูก สวมเสื้อแขนยาวกางเกงขายาว สวมถุงมือ ใช้สารเคมีตามอัตราที่ฉลากกำหนดและพ่นสารเคมีเหนือลม พ่นสารเคมีในเวลาเย็น หยุดพ่นเมื่อลมแรง สอดคล้องกับอุดร ชมาฤกษ์ (2551: ง) พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมมีพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพริกในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79

3.4 การปฏิบัติเมื่อพ่นสารเคมีแล้วไม่ได้ผล พบว่าเกษตรกรประมาณ 2 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างรู้จักปรับเปลี่ยนวิธีการโดยใช้วิธีการอื่นแทนสารเคมีหรือเลือกสารเคมีชนิดใหม่พ่นทันที และเก็บตัวอย่างศัตรูพริกเพื่อติดต่อขอรับคำแนะนำจากทางราชการ

3.5 การแพ้สารเคมี พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และมีเกษตรกรร้อยละ 7.41 ที่มีอาการแพ้สารเคมี

3.6 การปฏิบัติตนหากมีอาการแพ้สารเคมี พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สามารถใช้สารเคมีได้อย่างถูกต้อง และหากเกษตรกรมีอาการแพ้สารเคมีจะไปหาหมอที่โรงพยาบาลหรือคลินิก

3.7 การตรวจหาสารพิษในร่างกาย พบว่าเกษตรกรไม่เกินครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างไม่สนใจในการดูแลสุขภาพไม่เคยตรวจหาสารพิษในร่างกาย และเกษตรกรร้อยละ 42.59 เคยตรวจแต่ไม่พบสารพิษ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

3.8 การเก็บพริกหลังจากการพ่นสารเคมี พบว่าเกษตรกรครึ่งหนึ่งเก็บพริกหลังจากพ่นสารเคมี 6-10 วันขึ้นไป เหลือเกษตรกรเก็บพริกหลังจากพ่นสารเคมี 9.31 วัน

3.9 วิธีการกำจัดศัตรูพริกที่ดีที่สุด พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างทราบว่าการใช้สารเคมีไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุดในการกำจัดศัตรูพริกแต่ยังไม่มีวิธีการอื่นที่ได้ผลเท่ากับการใช้สารเคมี

3.10 การได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพริก พบว่าเกษตรกรประมาณกึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างได้รับการถ่ายทอดความรู้สอดคล้องกับกองทุน รัชกิจ (2554 : ง) พบว่าโดยส่วนใหญ่เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการปลูกพริกจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

3.11 วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช พบว่าเกษตรกรไม่เกินครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง มีความรู้เรื่องการใช้หมักชีวภาพควบคุมแมลงและใช้สารสะเดาในการไล่แมลงสอดคล้องกับสมพงษ์ (2547: ง) เกษตรกรร้อยละ 97.7พบการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพริก ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธี IPM

3.12 การรับความรู้/คำแนะนำในการปลูกพริกปลอดภัย พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างมีญาติพี่น้องที่สามารถถ่ายทอดความรู้คำแนะนำเรื่องการปลูกพริกปลอดภัยสอดคล้องกับสมยนต์ บุญดี (2550: ง) แหล่งความรู้พื้นฐานของเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับจากญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงมากกว่าแหล่งอื่น

3.13 สภาพพื้นที่ปลูกพริก พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวโดยการปลูกพริกในพื้นที่นาหลังการเกี่ยวข้าว

3.14 พันธุ์พริกที่นิยมปลูก พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างปลูกพริกพันธุ์จินดายอดสนสอดคล้องกับณรงค์ฤทธิ์ วังระหา (2550: ง) เกษตรกรร้อยละ 55.7 ปลูกพริกพันธุ์จินดา

3.15 แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องการคัดเลือกพันธุ์คุณภาพเก็บไว้ใช้เองสอดคล้องกับลำเียว วงศ์สุขสิน (2551: ง) และปราโมทย์ อุ่นใจ (2548: ง) ที่พบว่าเกษตรกรมีการเก็บพันธุ์และเพาะกล้าเอง เนื่องจากเมล็ดพันธุ์มีราคาแพง

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร

4.1 สภาพพื้นที่ปลูก พบว่าเกษตรกรประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างไม่มีปัญหาด้านสภาพพื้นที่เพาะปลูก และเกษตรกรร้อยละ 3.70 จำนวน 4 รายมีปัญหาสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมดินขาดความอุดมสมบูรณ์สอดคล้องกับสมยนต์ บุญดี (2550: ง) พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการยอมรับในระดับมากเกี่ยวกับแหล่งปลูกและพื้นที่ปลูก

4.2 ด้านเมล็ดพันธุ์ พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์และเกษตรกรร้อยละ 9.25 จำนวน 10 รายมีปัญหาเมล็ดพันธุ์ราคาแพง เมล็ดพันธุ์คุณภาพไม่ดี ความงอกต่ำ การกลายพันธุ์สอดคล้องกับปราโมทย์ อุ่นใจ (2548: ง) พบว่ามีการเก็บเมล็ดพันธุ์เองโดยคัดจากต้นที่แข็งแรง ไม่มีโรคระบาด

4.3 การปลูกพริก พบว่าเกษตรกรประมาณกึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างไม่มีปัญหาด้านการปลูกพริกและเกษตรกรร้อยละ 13.88 จำนวน 15 รายมีปัญหาขาดความรู้ ขาดแรงงาน ขาดเงินทุน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

4.4 การเก็บพริก พบว่าเกษตรกรไม่เก็บเกี่ยวหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาบ้างเล็กน้อยในเรื่องขาดแรงงานในการเก็บพริกร้อยละ 47.22 จำนวน 51 ราย รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 38.88 จำนวน 42 ไม่มีปัญหา และเกษตรกรร้อยละ 13.88 จำนวน 15 รายมีปัญหาเรื่องแรงงาน

4.5 แหล่งน้ำ พบว่าเกษตรกรประมาณ 2 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีปัญหาด้านแหล่งน้ำร้อยละ 62.03 จำนวน 67 รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 30.55 จำนวน 33 รายมีปัญหาบ้างเล็กน้อยและเกษตรกรร้อยละ 7.40 จำนวน 8 รายมีปัญหาด้านแหล่งน้ำมากไม่สอดคล้องกับวงจรชีวิต วัชระหา (2550: ง) ว่าปัญหาสำคัญในการผลิตคือ โรคกุ้งแห้งระบาดในแปลงปลูกและปัญหาก็แล้ว

4.6 คุณภาพผลผลิต พบว่าเกษตรกรประมาณกึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างไม่มีปัญหาด้านคุณภาพผลผลิตร้อยละ 54.62 จำนวน 59 รายรองลงมาเกษตรกรร้อยละ 43.51 จำนวน 47 รายมีปัญหาบ้างเล็กน้อยและเกษตรกรร้อยละ 1.85 จำนวน 2 รายมีปัญหาทางด้านคุณภาพผลผลิตสอดคล้องกับขวัญกมล สระทองอำม (2553: ง) การเพิ่มปริมาณและผลผลิตด้วยการวางแผนการผลิตอย่างชัดเจน

4.7 ด้านราคา พบว่าเกษตรกรประมาณกึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่ปัญหาด้านราคาผลผลิตต่ำร้อยละ 58.33 จำนวน 63 รายรองลงมาเกษตรกรร้อยละ 33.33 จำนวน 36 รายไม่มีปัญหาด้านราคาและเกษตรกรร้อยละ 8.33 จำนวน 9 รายมีปัญหาทางด้านผลผลิตต่ำ พ่อค้าคนกลางกดราคาสอดคล้องกับประทวน วราพุด (2553: ง) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการปลูกพริกของเกษตรกรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทาม อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าด้านการบริหารควบคุมเกษตรกรและองค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาด้านการรวมกลุ่มกับเกษตรกรผู้ปลูกพริก ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายที่จะส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกพริก เพื่อให้สามารถต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้

4.8 ด้านภัยธรรมชาติ พบว่าเกษตรกรประมาณกึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างไม่มีปัญหาด้านภัยธรรมชาติร้อยละ 50.92 จำนวน 55 รายรองลงมาเกษตรกรร้อยละ 43.51 จำนวน 47 ราย มีปัญหาด้านภัยแล้งและเกษตรกรร้อยละ 5.55 จำนวน 6 ราย มีปัญหาด้านภัยแล้งไม่สอดคล้องกับปราโมทย์ อุ่นใจ (2548: ง) ว่าปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรมีปัญหาในระดับมาก 3 ประเด็นได้แก่ขาดเงินทุน ต้นทุนการผลิตสูงและประสบภัยธรรมชาติ

4.9 ด้านอื่นๆ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาอื่นนอกจาก 8 ประเด็นข้างต้นร้อยละ 91.66 จำนวน 99 รายและเกษตรกรร้อยละ 8.34 จำนวน 9 ราย มีปัญหาเล็กน้อยเกี่ยวกับด้านไฟฟ้าสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าเกษตรกรมีศักยภาพในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัย แต่ยังขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เกษตรกรดังนี้ เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่ม มีผู้ประสานขอรับการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตพริกปลอดภัยจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รัฐควรให้การสนับสนุนดังนี้ (1) ควบคุมราคาปัจจัยการผลิต (2) มาตรการควบคุมราคาพริกให้เหมาะสมกับคุณภาพพริก (3) ตลาดกลางในการจำหน่ายพริกโดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐดูแล (4) การพยากรณ์ภัยธรรมชาติ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร (2549) การผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP)
 กรุงเทพมหานคร ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กรมส่งเสริมการเกษตร (2549) การผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานและกระบวนการส่งเสริม
 เอกสารวิชาการ กรุงเทพมหานคร
- กองพันธ์ ขศกิจ (2554) “การผลิตและการตลาดพริกชี้หนูใหญ่ฤดูแล้งของเกษตรกรในอำเภอเกษตรสมบูรณ์
 จังหวัดชัยภูมิ”
- ขวัญมุล สระทองฮ่วม (2553) “การพัฒนาการจัดการการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านยาง อำเภอเมือง
 จังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการจัดการทรัพยากรเกษตร สาขา
 ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ณรงค์ฤทธิ์ วั่งระหา (2550) “สภาพการผลิตพริกและพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัด ศัตรูพืชของ
 เกตรกรผู้ปลูกพริกในแหล่งปลูกสำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ประทวน วราพุด (2553) “รูปแบบการบริหารจัดการการปลูกพริกของเกษตรกรในเขตองค์การบริหารส่วน
 ตำบลทาม อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ” รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ประเสริฐ ถ่ายสูงเนิน (2544) “สภาพการผลิตและการตลาดพริกสด : กรณีศึกษาตำบลลำมูล อำเภอโนนสูง
 จังหวัดนครราชสีมา”
- ปราโมทย์ อุ่นใจ (2548) “สภาพการผลิตและการตลาดพริก : กรณีศึกษาอำเภोजัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ”
- ลำเนา วังสุขสิน (2551) “การใช้เทคโนโลยีการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านขาม อำเภोजัตุรัส จังหวัด
 ชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาส่งเสริมการเกษตร
 และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมยนต์ บุญลี (2550) “การยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตพริกของเกษตรกรตาม
 โครงการส่งเสริมผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานในจังหวัดศรีสะเกษ” วิทยานิพนธ์
 เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำนักงานเกษตรอำเภอพิบูลมังสาหาร (2554: 1) “ข้อมูลการปลูกพริกฤดูแล้ง”(อัดสำเนา)
- อุดร ชมาฤกษ์ (2551) “พฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพริก : กรณีศึกษาเกษตรกร
 อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี